

XII «РОЗУМОВСЬКІ ЗУСТРІЧІ» В ЧЕРНІГОВІ

У колі друзів, колег із атмосферою взаємоповаги та взаємопідтримки 30 листопада – 1 грудня 2023 р. в Чернігові пройшли XII «Розумовські зустрічі». Цього року присвячувалися вони 1000-літтю Великого Князівства Чернігівського (відзначатиметься в 2024 р.).

Незважаючи на обставини воєнного часу, конференція зібрала національних експертів у сфері публічного управління, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, науковців, представників неурядових організацій з України та Польщі – понад 100 учасників із Польщі (Варшава), Києва, Харкова, Львова, Івано-Франківська, Коломиї, Тернополя, Кропивницького, Вінниці, Херсону, громад Чернігівської області. Переважно – у реальному просторі.

Зібрання привітала перший заступник голови Чернігівської обласної ради Ніна Лемеш. Вона наголосила на важливості Зустрічей, що відбуваються традиційно напередодні Дня місцевого самоврядування України: конференція активізує інтерес до еволюційних процесів державотворення, зосереджуючи увагу на проблемах і викликах, спричинених цими процесами.

Також із вітаннями звернулись: директор Генерального департаменту Нацдержслужби України Людмила Рикова, координатор проєктів представництва Фонду Ганнса Зайделя Олег Ватаманюк, директор Сіверського інституту регіональних досліджень Сергій Леп'явко, завідувач Києво-Могилянської школи врядування імені Андрія Мелешевича НаУКМА Валерій Тертичка, співголова Українсько-польської комісії істориків Владислав Верстюк, які подякували організаторам за запрошення та побажали учасникам Зібрання плідного спілкування, обміну досвідом і цікавими ідеями.

Потім хвилиною мовчання учасники вшанували пам'ять загиблих воїнів.

Серед спікерів Зустрічей – відомі українські та зарубіжні фахівці з питань сучасного державотворення в Україні та за її межами, історичного минулого – Пьотр Кульпа, Ігор Романенко, Лариса Івшина, Юрій Гануцак, Сергій Гаращук, Сергій Чаплинін, Наталія Зубар, Євген Магда, Ігор Тодоров, Сергій Джердж та ін.

«Існування Великого князівства Чернігівського розбиває майже всі пропагандистські наративи Росії про Велику Русь», – така теза пролунала під час першої дискусійної панелі «Смоленсько-Чернігівська брама Русі – виклики для майбутнього. Сіверщина крізь віки». Ішлося про передумови, причини та наслідки створення Чернігівського князівства, його засновника Мстислава Хороброго (або ж правильніше – Великого), провідну роль Чернігова на Русі під час князювання Мстислава. Доповідачі звернули увагу, що населення Сіверщини як тоді, так і тепер боронило свою землю та своєрідну культуру від зайд, У тому числі й у нинішній російсько-українській війні. І не вперше відстояли Чернігів від «братньої навали». Мовилося й про міжнародні відносини Чернігово-Сіверщини, зокрема, вірогідний зв'язок із Краковом (біля нього існувало Сіверське князівство, досі є гміна Чернігов – Czernichów).

У другій панельній дискусії увага концентрувалася на викликах війни для місцевого самоврядування України та регіону, існуючих проблем, способах і засобах їхнього подолання, активізації власних ресурсів, залучення потенціалу міжнародного партнерства громад. Зазначалося, що децентралізація сприяла самоорганізації громад як територіальних спільнот, дозволила їм діяти за умов ворожого вторгнення автономно, зокрема, втримати мінімальні стандарти життєзабезпечення через горизонтальні зв'язки та водночас допомагати Збройним силам України в боротьбі з російською ордою. Згодом нового рівня набуло партнерство з європейськими громадами, що надавали підтримку українським партнерам у вигляді гуманітарної допомоги та прийому біженців. Проте для подальшої співпраці з міжнародними партнерами та участі в міжнародних програмах місцеве самоврядування має опанувати навички проєктного менеджменту, зокрема, вміти планувати довгостроково, ефективно залучати та розподіляти ресурси з чітко визначеними цілями та результатами.

Наступні панельні дискусії стосувались змін в організації держави Україна, інформаційним війнам у сучасному світі, питанням реалізації наміру України увійти до складу ЄС та НАТО.

Юрій Гануцак як один із авторів реформи місцевого самоврядування критично зауважив: ми зробили лише пазлики за територіями. Та представив Концепцію розмежування й розподілу повноважень місцевого самоврядування та виконавчої влади, що напрацьована робочою групою з розмежування повноважень органів місцевого самоврядування, оцінки спроможності територіальних громад.

Інша порушена проблема – інформаційна, адже на півночі Чернігівщини досі домінує сигнал російських і білоруських медіа, які власне не медіа, а інформаційна зброя. Є суто внутрішні аспекти цієї сфери – журналісти відповідальні за зміщення системи координат у суспільстві, коли у гонитві за рейтингами нехтуються елементарні морально-етичні норми, а розуміння наслідків кудись зникає. І це за умов інформаційної війни зі сторони Росії.

Мовилося про ситуацію на фронті та зміни, що відбуваються в обороні України. Наголошувалося: питання запрошення України до НАТО знаходиться виключно в політичній площині й залежить від стратегічного бачення розвитку ситуації в Європі та світі. За будуть яких обставин Україна, що має статус кандидата до ЄС, спочатку стане частиною Північноатлантичного альянсу.

Конференція XII «Розумовські зустрічі» організована Чернігівським центром підвищення кваліфікації та Сіверським інститутом регіональних досліджень у партнерстві з Києво-Могилянською школою врядування ім. Андрія Мелешевича НаУКМА, за сприяння Чернігівської облдержадміністрації, Чернігівської обласної ради та за підтримки Фонду Ганнса Зайделя.

Ольга Козенко, Володимир Бойко

